

ševní méněcennosti a nesamostatnosti — souložil a v úkrytu žil, vydávaje ji za svou manželku a že teprve 5. listopadu 1925 rodičům oznámil, kde se jejich dcera nachází. Soud tedy zjišťuje pozitivní a lstivou činnost obžalovaného — ve smyslu výše vyloženém — v tom, že dopravil nezletilou dceru na místo vzdálené od bydliště jejich rodičů, že ji tam po 5 dní ukryval, podrobil své moci, znemožniv tak rodičům výkon moci nad nezl. dítětem, a že tím vším napomáhal osobě podrobené moci rodičů v odchodu z domova, k němuž došlo sice z její vůle dobrovolně, ale bez vědomí a za zády rodičů. Že lstivé jednání obžalovaného směřovalo přímo proti rodičům, jako držitelům moci, vyplývá z rozsudečných zjištění zcela nepochybně. Po stránce subjektivní vyslovuje rozsudek, že obžalovaný se dopustil činnosti zjištěné v rozsudku »by jí Amalii V-ovou ukryl před rodiči«, tedy, by protiprávně zasáhl do práv rodičů, a by je porušil. Tím jest bezvadně zjištěn trestný úmysl v §u 96 druhá věta tr. zák. předpokládaný. Že obžalovaný mohl při svém jednání počítati se souhlasem rodičů, rozsudek nezjistil, nýbrž přímo vyloučil. Rovněž tak nezjistil, že vydával Amalii za svou ženu proto, by ji chránil před řečmi lidí, nýbrž naopak vzal za prokázáno, že tak učinil jedine z toho důvodu, by ji před rodiči utajil. Pokud zmateční stížnost nedbá při provedení hmotněprávního zmatku skutkových předpokladů rozsudku, není po zákonu provedena, v ostatním jest neodůvodněna.

Čís. 2652.

»Zvláštními okolnostmi«, nutícími pachatele k veřejnému pronesení cti se dotýkajícího výroku ve smyslu §u 489 tr. zák., jsou i případy, kdy veřejný zájem nebo způsob uplatnění zvláštního zájmu nutí k veřejnému projevení, leč by tento zájem mohl býti hájen neveřejnou cestou.

(Rozh. ze dne 10. února 1927, Zm I 511/26).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Poděbradech ze dne 12. února 1926, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle §u 489 tr. zák. a potvrzujícím jej rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu v Kutné Hoře ze dne 23. března 1926 byl porušen zákon v ustanovení §u 489 tr. zák., rozsudky ty se zrušují a obžalovaný se podle §u 259 čís. 3 tr. ř. osvobozuje od obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti cti podle §u 489 tr. zák., jehož se prý dopustil tím, že dne 2. září 1924 v P. veřejně, aniž by k tomu zvláštními okolnostmi byl nucen, o soukromé obžalobkyni vyjevoval cti se dotýkající okolnosti života soukromého, byť i byly pravdivé.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Poděbradech ze dne 12. února 1926 byl obžalovaný Karel N., ředitel lázní v P., uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle §u 489 tr. zák., jehož se dopustil tím, že

v P. dne 2. září 1924 veřejně, aniž by k tomu zvláštními okolnostmi byl nucen, o soukromé obžalobkyni vyjevoval cti se dotýkající okolnosti života soukromého, byť i pravdivé byly. Důvody odsuzujícího výroku jsou tyto: Soud má na základě svědecké výpovědi Anny Ch-ové a Jaroslava P-ého, trestního oznámení a doznání obžalovaného za prokázáno, že četnický strážmistr Jaroslav P. vyšetřoval dne 2. září 1924 v P. oznámení Anny Ch-ové, zaslané četnické stanici, v němž tato tvrdila, že při galvanické koupeli dne 29. dubna 1924 v lázních, jichž řiditelem jest obžalovaný, byla popálena, a tu že obžalovaný, aniž by se ho byl Jaroslav P. tázal, jaký má o věci dojem, uvedl, »že Anna Ch-ová jest asi hysterická«, nebo »že má dojem, jakoby Anna Ch-ová byla asi hysterická«. Onen výrok obžalovaný doznává, tento výrok potvrzuje svědek Jaroslav P., podle názoru soudu jde však o totéž. Podle názoru soudu zakládá výrok ten skutkovou povahu přestupku proti bezpečnosti cti podle §u 489 tr. zák. Že jde o vyjevování skutečností života soukromého, a to cti se dotýkajících, vyplývá z posudku znalce, že histerie jest nervová nemoc zasahující již do sféry psychické, tudíž nemoc, činící osobu jí stíženou nenormální a méněcennou. A není prý nikomu lhostejno, zda se o něm mluví jako o osobě stížené chorobou, jež ji v očích občanů snižuje. Že výrok pronesen byl veřejně, jest nesporno, poněvadž se tak stalo vůči četníku služebně úraz Anny Ch-ové vyšetřujícímu. Obžalovaný byl sice vyslýchán jako osoba přezvědná, jelikož Anna Ch-ová nečinila oznámení na četnické stanici proti němu, a byl tudíž oprávněn, ba i povinen uvést okolnosti s věcí tou související, jež by k vypátrání pachatele přispěly. Podle názoru soudu nemělo však vyšetřování nic společného s objevováním tělesné nebo duševní vady Anny Ch-ové, byť i tato byla pravdivá, neboť dotčení osoby udánlivě zraněné v tomto směru s věcí nesouvisí. Nebyl tudíž obžalovaný k projevu tomu nucen zvláštními okolnostmi; že obžalovaný jako osoba inteligentní musil si býti vědom urážlivého obsahu svého tvrzení, soud nepochybuje. K odvolání obžalovaného krajský jako odvolací soud v Hoře Kutné rozhodnutím ze dne 23. března 1926 potvrdil rozsudek soudu první stolice, spokojiv se místo odůvodnění s poukazem na rozhodovací důvody rozsudku první stolice, jež odvolacími vývody nebyly vyvráceny.

Oněmi rozsudky porušen byl zákon. Podle §u 489 tr. zák. jest stíhatelný nikoli každý cti se dotýkající veřejně pronesený výrok, nýbrž jen tehdy, když zvláštní okolnosti pachatele k veřejnému pronesení výroku nenutí. Jaké jsou to okolnosti, které tento způsob výroku ospravedlňují, zákon neuvádí, dlužno však k nim řaditi případy, kdy veřejný zájem nebo způsob uplatnění zvláštního zájmu nutí k veřejnému projevení; může-li však onen oprávněný zájem býti hájen cestou neveřejnou, pak ovšem není tu tohoto předpokladu. Dlužno tedy zkoumati, zda obviněný byl ke svému projevu tak, jak byl učiněn, nucen zvláštními okolnostmi; otázku tu jest zodpověděti kladně. Rozsudek zjišťuje, že obviněný byl četnickým strážmistrem služebně vyslýchán ohledně úrazu, o němž Ch-ová učinila četnictvu oznámení; byl tudíž, jak rozsudek správně zdůrazňuje, obviněný nejen oprávněn, nýbrž i povinen, by uvedl okolnosti s věcí související; při tom však nebyl obmezen, — jak rozsudek v čas důvodů vztahujících se k odsouzení obviněného za to má —, na věci, jež

by k vypátrání pachatele přispěly, nýbrž byl povinen uvést i okolnosti, z nichž by se dalo souditi na to, zda tvrzený úraz se vůbec přihodil čili nic. To rozsudek sám připouští v oné části, v níž pojednává o urážce, které se podle tvrzení soukromé obžaloby dopustil obžalovaný tím, že obviňoval Ch-ovou, že chce z tvrzeného úrazu těžiti. Pro posouzení, zda tvrzený úraz se stal a zda se stal za takových okolností, jak to tvrdila Ch-ová ve svém oznámení, jest zajisté osobní věrohodnost udavatelky důležitou okolností; poukázati k okolnostem, jež by po případě byly s to, by podvrátily absolutní věrohodnost udavatelky, byl obviněný tím více oprávněn, když Ch-ová bezprostředně po tvrzeném úrazu nikomu z personálu lázně obsluhujícího ani inspekčnímu lékaři ani správě lázní ničeho neoznámila a se svými nároky vystoupila teprve po více než šesti týdnech. Poněvadž Ch-ová nároky své z úrazu uplatňovala vůči správě lázní a také její oznámení čelilo proti lázeňskému personálu, byl obviněný, jako ředitel lázní, již tímto svým postavením nucen, by na obhájení lázeňského podniku přednesl vyšetřujícímu četníku vše, co by mohlo vésti k vypátrání a zjištění objektivní pravdy. Byl tedy i nucen těmito zvláštními okolnostmi za účelem uplatnění zvláštního zájmu lázeňského podniku přednésti tak, jak se stalo i ony okolnosti, v jichž sdělení se spatřuje vyjevování skutečností života rodinného a soukromého. V tom směru jest pochyben názor rozsudku, že projevení tělesné nebo duševní vady Anny Ch-ové nesouvisí s věcí, o níž se četnické šetření konalo. Oba rozsudky porušují již pro toto pochybení v pojmání skutkové podstaty onoho přestupku zákon. Bylo proto zmatečnými stížnostmi generální prokuratury na záštitu zákona podle §§ 33, 292 tr. ř. vyhověti a ve věci uznati, jak se stalo, aniž bylo třeba zvláště zabývat se i otázkou, zda jde tu vůbec o projev veřejný a zda tvrzení, že soukromá obžalobkyně jest hysterickou, za daných okolností týká se cti se dotýkající skutečnosti života soukromého nebo rodinného, jak § 489 tr. zák. předpokládá.

Čís. 2653.

Výraz »skutečné násilné vztazení ruky« není v § 81 tr. zák. míněn doslovně, nýbrž jest jím rozuměti každé násilí směřující proti osobě vrchnostenského orgánu (a to i vzhledem k věci, již nutně potřebuje k výkonu služby), má-li jím podle úmyslu pachatelova býti zmařeno nebo vynuceno úřední jednání. Není třeba, by se násilí za všech okolností dotklo vrchnostenské osoby, nýbrž stačí každý útok podniknutý na tělo oné osoby, třeba se minul cílem (nezdařil); spadá sem i hození kamenem, který nikoho nezasáhl.

Nezáleží na tom, zda činí odpor jednotlivce a zda úřední výkon proti němu směřuje čili nic, či zda se sdruží k společnému útoku více osob (aniž by ovšem došlo k sročení), ani na tom, zda útok byl podniknut proti jedné nebo více vrchnostenským osobám, konajícím službu (policejní kordon).

(Rozh. ze dne 10. února 1927, Zm I 545/26).